

Kuka tutkii, ketä ja miksi – ja miksi ei?

Kuntaliitto lobbaa kuntien puolesta. Se julkaisee tutkimuksia, jotka perustuvat kuntiin lähetettyihin kyselyihin. Kuntaliitto kysyy myös, mitä mieltä kunnat ovat alueellisten ympäristökeskusten toiminnasta.

Kannattaa pohtia Kuntaliiton roolia kyselyn suorittajana ja sitä, kuinka pätevästi kysely mittaa ympäristökeskusten toimintaa. Ympäristökeskus on valtion viranomaisena, jolla on moninaisia tehtäviä neuvonnasta erilaisten päätösten tekoon. Kuntien rooli ympäristöön vaikuttavan toiminnan ohjauksessa on viime vuosina korostunut. Ylempien hallintoportaiden linjaukset koetaan kaukaisiksi ”Helsingin kotkotuksiksi” ja päätökset on haluttu tuoda ”mahdollisimman lähelle ihmistä”. Ympäristökeskusten pitää nykyään ohjata kuntia tekemään ympäristön kannalta hyviä päätöksiä. Kunnat ja kaupungit tuntien myös potku persuuksiin voisi välillä olla paikallaan; nyt monottaminen on jätetty EU:n ja kansalaisjärjestöjen raskaaksi tehtäväksi.

Entäpä jos ajatellaan, että ympäristökeskusten ensisijainen asiakas onkin ympäristö eivätkä kunnat. Vastaavasti lastensuojeluviranomaisien ensisijaiset asiakkaat ovat lapsia eivätkä näiden vanhempia, jotka tekevät lasta koskevat päätökset. Poliisin ensisijaisia asiakkaita ovat tavalliset ihmiset eivätkä rikolliset. Nopeusvalvonta ei ole kaahareiden kiusa, vaan muiden tiellä liikkuvien palvelua turvallisemman liikenteen hyväksi. Asia ei liene vaikea ymmärtää.

Jos Kuntaliiton tutkimustapa otetaan yleisempään käyttöön instituutioiden toiminnan tutkimusmenetelmänä, aletaanko karkeasti yleistäen tutkia sitä, mitä mieltä huostaan otettujen vanhemmat ovat lastensuojelusta tai mitä mieltä rikolliset ovat poliisista?

Kuntaliiton terveisten lisäksi ympäristöhallinnon pitää paneutua ensisijaisen asiakkaansa vointiin ja mielipiteisiin. Olkoonkin, että ympäristöltä on vaikea kysyä, mitä mieltä se minkäkin keskuksen toiminnasta on. Mittareina voitaisiin kuitenkin kuntapäätäjien lisäksi käyttää myös ympäristöntilaa koskevaa seuranta-aineistoa, vaikkapa vesien fosforipitoisuutta ja kääpälajiston diversiteettiä maakunnan metsissä. Tällaiset tutkimukset ovat toki laajuudeltaan paljon vaativampia, kalliita ja monesti vaikeasti tulkittavia. On paljon helpompaa katsella Kuntaliiton tulok-

sia kuin arvailla, miten kuukkelilla kulkee Hämeen takamailla. Ja voitaisiinko kuukkelin elinolosuhteisiin lopulta edes tutkimuksen keinoin vaikuttaa? BirdLifenkin läskillä doupattu kuukkeliseuranta on helppo tehlata, vaikka omaa seuranta-aineistoa hallinnolla tuskin on esittä. Mieli-piteitä kyllä riittää, se tiedetään ”barrikaadien” molemmin puolin. Ja tieto, sehän aina suhteellista. Silti kannattaisi edes yrittää organisoida seurannat ja tietojen keräys nykyistä paremmin.

Kun Kuntaliitto luonnollisestikin haluaa imarrella ympäristökeskuksia, joiden kanssa kunnat tulevat hyvin juttuun, eivätkä ”tutkimuksen” tarkoitusperät jää epäselviksi: myötäkarvaan silittäjät palkitaan, tuhmia rajoittajia halutaan muistuttaa, kuinka tuhmia he ovatkaan taas olleet. Monet kuntalaiset olisivat varmasti vastanneet kysymyksiin toisin kuin kuntien virkamiehet tai luottamusjohto, mutta kukapa kuntalaiselta kysyisikään.

Suomi joutuu nyt säästämään luontoaan direktiivin pakosta, tosin vitkutellen ja hampaitaan kiristellen. Kerran kun joutuu luonnon (lue: liito-oravan) edessä taipumaan, niin sitä aletaan parkua ministeriön virkamiehiä ja entistä pääministeriä myöten. Outoa, meidänhän piti olla luonnosta huolta pitävä kansakunta! Ohitammeko kohta omahyväisyydessämme rakkaat, valaita lahtaavat ja öljyllä pröystäilevät norjalaiset?

Tulevaisuuden lastensuojelu saa hyvät arvosanat, kun fajja dokaa ja mutsi vetää kokaa. Lapsesta ei kukaan välitä. Tulevaisuuden ympäristönsuojelu saa hyvä arvosanat, kun eteläsavolaiseen kuntaa päättävän moottoritien päässä jokaisen järven rannalle on ”kunnanisa” saanut laatia mieleisensä kaavan. Niin on ihmispolo omahyväinen! Onneksi lentävän pörröhännän jätökset ovat helposti löydettävissä ja itse pörröhäntiäkin on vielä kymmeniä tuhansia niin taajamien kuin erämaiden metsissä.

Suomalainen poliitikko ei kovin monessa asiassa luota venäläisiin. Luonnonsuojelussa sieltä voi kuitenkin aina hakea tukea ja turvaa. Laajalle Venäjälle suomalaisetkin luonnonevakot mahtuvat majoittumaan ja tukevina populaatioina — ainakin toistaiseksi. Ja EU rules...

Kalle Ruokolainen